

Borgarting lagmannsrett - Dom - LB-2024-4901

Instans	Borgarting lagmannsrett – Dom
Dato	2024-05-10
Publisert	LB-2024-4901
Stikkord	Erstatningsrett. Skadet høyspentkabel. Culpa. Kontraktsansvar.
Sammendrag	<p>En boligeier skulle sette opp en stolpe i egen hage, 1-2 meter fra en kommunal vei i en drabantby i Oslo, for å montere elbil-lader. Det var ikke foretatt kabelpåvisning eller andre forundersøkelser av grunnen. Boligeieren banket stolpen ned i bakken med slegge, og stolpen traff en høyspentkabel som lå nedgravd i grunnen. Elvia krevde erstatning for sitt tap knyttet til skadeutbedring og strømbrudd. I motsetning til tingretten, kom lagmannsretten til at boligeieren hadde opptrådt uaktsomt. Det ble blant annet vist til det skadeevnen og den synbare risikoen. Anførsel om redusert ansvar under henvisning til skadelidtes medvirkning ble ikke tatt til følge. Sakskostnader ble tilkjent etter tvisteloven § 20-2, men skadelidtes krav om dekning av advokatsalær ble betydelig redusert.</p>
Saksgang	Oslo tingrett TOSL-2023-85543 – Borgarting lagmannsrett LB-2024-4901 (24-004901ASD-BORG/01).
Parter	Elvia AS (advokat Charlotte Heberg Trondal og advokatfullmektig Fredrik Svartberg Tonholt) mot A og Fremtind Forsikring AS (for disse: advokat Petter Woxen).
Forfatter	Lagdommer Henrik Westborg Smiseth, lagdommer Eirik Vikanes og ekstraordinær lagdommer Janne Tennøe.

Saken gjelder krav om erstatning etter skade på en nedgravd høyspentkabel.

Sakens bakgrunn

Lagmannsretten viser til tingrettens saksfremstilling, der det heter:

Høyspentkabelen som ble skadet i vår sak, ble lagt i bakken langs [adresse] i 1955. Kabelen med tilhørende ledningsnett forsyner samtlige boliger i [adresse] med strøm. Det er ingen luftledninger i boligområdet.

Det er Oslo kommune som er grunneier i området, og eiendommene til boligene i området er bortfestet, blant annet til [adresse], som er adressen der A siden 2015 har eid en boligseksjon. Som del av seksjonen har han en hage som grenser ut mot [adresse]. Skadehendelsen skjedde innenfor festetomten til A.

Den 23. desember 2020 skulle A sette opp en ladestasjon for el-bil. Han hadde i forkant vært i kontakt med en elektriker, og for å spare kostnader, skulle han selv stå for noe av arbeidet. Dette bestod i å grave ned et trekkerør for strømkabel fra hans eget sikringsskap og ut til ladepunktet, og å sette opp selve stativet som ladeboksen skulle festes til. Stativet bestod av to jernstolper som skulle bankes i bakken og noen planker som skulle festes mellom disse.

A slo ned den første gjerdestolpen uten problem. Derimot traff han etter hvert på Elvias strømkabel da han skulle banke ned den andre stolpen, som lå nærmest veien. Det er noe uklart hvor dypt kabelen lå i bakken på det aktuelle stedet, og det er ikke gjort noen presise oppmålinger. Det synes imidlertid å være på det rene at stolpen gikk så langt ned i bakken at skaden ville skjedd uansett om kabelen lå på forskriftsmessig dybde eller ikke.

I forkant av hendelsen hadde A fått aksept fra naboen til å sette opp laderen mellom hekken og naboen sin private parkeringsplass. Videre hadde han vært i kontakt med styret i sameiet, men overfor dem var det angitt at laderen skulle plasseres på husveggen. Han hadde også kontakt med en kompis, som var elektriker. Det var kompisens firma som skulle stå for selve kabeltrekkingen og installasjonen av ladeboksen.

Som følge av skaden på kabelen, ble strømmen koblet ut. Utkoblingen varte i én time og fem minutter, frem til Elvias mannskap fikk utbedret feilen. Som følge av hendelsen, ble Elvia påført et tap på kr 232 106 som knytter seg til KILE-kostnader og utbedringskostnader. Tapets størrelse er ikke bestridt.

Lagmannsretten slutter seg til den gjengitte saksfremstillingen.

Elvia sendte søksmålsvarsel til Fremtind Forsikring og A 13. september 2022. Etter det opplyste, tok Elvia ut forliksklage 21. november 2022, hvoretter forliksrådet innstilte saken 12. april 2023. Elvia tok ut stevning 6. juni 2013.

Tingretten besluttet i kjennelse 18. august 2023 å behandle saken etter reglene om småkravsprosess, jf. tvisteloven kapittel 10. Oslo tingrett avsa 9. november 2023 dom med slik domsslutning:

1. Fremtind Forsikring AS frifinnes.
2. A frifinnes.
3. Elvia AS dømmes til å betale kr 44 175 i erstatning for sakskostnader til Fremtind Forsikring AS.

For nærmere detaljer vedrørende saksforholdet vises til tingrettens dom og lagmannsrettens bemerkninger nedenfor.

Elvia AS har anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Ankeforhandling er holdt 19. april 2024 i Borgarting lagmannsretts hus. Partene møtte sammen med sine prosessfullmektiger. A avga partsforklaring, og det ble avhørt ett vitne. Om bevisføringen for øvrig vises til rettsboken.

Den ankende part, Elvia AS, har i hovedtrekk anført:

Elvia krever erstatning under henvisning til at A forårsaket skadene ved uaktsomhet. Det er ikke bestridt at det foreligger årsakssammenheng og økonomisk tap.

Det foreligger ansvarsgrunnlag etter deliktsansvaret. A hadde rimelige, tilgjengelige handlingsalternativer som ville avverget skaderisikoen. Risikoen for skade var stor og burde vært synbar for ham. Det må legges vekt på at A handlet i strid med veglova § 32 ved at han unnlot å søke om særskilt tillatelse fra vegvesenet. Tiltaket krevde også dispensasjon fra reguleringsplanen. Samtykket fra styret i eierseksjonssameiet til å sette opp ladestasjonen ved husveggen, kan ikke fritta A for ansvar. Ved vurderingen av om det foreligger deliktansvar, må det legges vekt på As forpliktelser etter Elvias standard tilknytningsvilkår for forbrukere («Tilknytningsavtalen») og bestemmelser i festeavtalen om kommunens rådighet over veggrunn.

Alternativt foreligger det kontraktsrettslig erstatningsansvar i medhold av Tilknytningsavtalen § 3-9. A misligholdt varslingsplikten etter avtalens § 3-7 og § 3-8, og misligholdet var uaktsomt. I henhold til § 3-9 er det en presumsjon for uaktsomhet ved mislighold av varslingsplikten, og det samme følger uansett av alminnelig avtalerett. For øvrig vises det til anførselene under deliktsansvaret.

Elvia har ikke reklamasjonsplikt etter Tilknytningsavtalen, og det er heller ikke grunnlag for å utfylle avtalen med en reklamasjonsplikt. Under enhver omstendighet påberopte Elvia at det forelå mislighold innen rimelig tid etter at Elvia burde ha oppdaget misligholdet.

Elvia bestrider at anførselen om erstatningsansvar på kontraktsrettslig grunnlag, som ble fremsatt under saksforberedelsen for lagmannsretten, er et nytt krav i saken. Dette er prosessuelt det samme kravet som det tidligere fremsatte kravet om erstatning basert på deliktsansvaret. Det er ikke grunnlag for å avvise dette som et nytt krav for lagmannsretten etter tvisteloven § 29-4.

Det er ikke grunnlag for avkortning av erstatningsansvaret under henvisning til skadelidtes medvirkning. Det vises til at høyspentkabelen er etablert i tråd med gjeldende krav etter lov og forskrift. Kabelen er i dette tilfellet sikret bedre enn regelverket krever.

Det er lagt ned slik påstand:

1. Fremtind Forsikring AS og A dømmes in solidum til å betale erstatning til Elvia AS på kr 232 106, med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet for Fremtind forsikring AS fra 13. oktober 2022 og for A fra 21. desember 2022, og frem til betaling skjer.
2. Fremtind Forsikring AS og A dømmes in solidum til å erstatte Elvia AS' saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten.

Ankemotpartene, Fremtind Forsikring AS og A, har i hovedtrekk anført:

Erstatningskravet etter kontrakt er et nytt krav. Kravet ble fremmet kort tid før avsluttet saksforberedelse i lagmannsretten og må avvises fra behandling, jf. tvisteloven § 29-4.

Tingretten har korrekt kommet til at det ikke foreligger ansvarsgrunnlag. Det må sees hen til hva som er forsvarlig handlemåte på det aktuelle livsområdet. I dette tilfellet har A gjort forundersøkelser. Risikoen var ikke synbar. A er en privatperson. Det var ingen synlige skiller i asfalten eller synlig merking eller varsler om at det ligger kabler på eiendommen. Det var samtidig en rekke eksisterende innretninger og beplantning langs veien. Stolpen skulle settes ned et stykke unna vegbanen.

Tingretten har korrekt vurdert at et eventuelt brudd på forpliktelser etter vegloven med forskrifter ikke kan tillegges nevneverdig vekt. Det var ikke gravingen, som disse reglene gjelder, som forårsaket skaden, men nedsetting av stolpen. Det dreier seg heller ikke om et søknadspliktig tiltak etter plan- og bygningsloven, jf. § 20-5 om «mindre tiltak utendørs». Det er dessuten fastsatt i reguleringsplanen at boligene tillates inngjerdet mot offentlige veier.

For det tilfellet at kravet basert på kontraktansvar behandles, bestrides at det er grunnlag for kravet. Lojalitet i kontraktsforhold og sterke forbrukerhensyn tilsier at Elvia må påberope en mangel innen rimelig tid. I dette tilfellet skjedde skaden i desember 2020. Kravet ble først sendt til Fremtind Forsikring i august 2021 i form av en skademelding til selskapet. Reklamasjon overfor A skjedde først 21. november 2022. Under enhver

omstendighet bestrider ankemotpartene at det foreligger kontraktsbrudd. Kontrakten krever uaktsomhet, og det vises til anførselene under deliktsansvaret. Presumsjonsregelen i Tilknytningsavtalen § 3-9 må eventuelt settes til side etter avtaleloven § 36.

Subsidiært må erstatningsansvaret reduseres under henvisning til skadelidtes medvirkning, jf. skadeserstatningsloven § 5-1. Det vises blant annet til mangelfull merking. Kabelen burde ha vært nedgravd enda dypere eller med mer effektiv beskyttelse enn betongheller. Kabelen ligger såpass grunt at den kan treffes med en dagligdags handling, og den ligger et stykke fra vegbanen. Grunnboken viser at det ikke er tinglyst noen rett til å ha elektriske kabler i grunnen. Domstolene har normalt stilt strenge krav til eiere av elektriske anlegg.

I ethvert tilfelle må Fremtind Forsikring frifinnes for kravet som bygger på kontraktsansvar. Forsikringsavtalen med A omfatter ikke ansvar på et slikt grunnlag.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Kravet om erstatning basert på kontraktsansvar avvises.
2. Anken forkastes.
3. Elvia AS betaler sakens kostnader for lagmannsretten.

Lagmannsrettens syn på saken

Innledning

Spørsmålet i saken er om A og hans forsikringsselskap Fremtind Forsikring AS er erstatningsansvarlig for skaden Elvia AS ble påført 23. desember 2022, da A forårsaket skader på en nedgravd høyspentkabel. Det er enighet om at Elvia er påført et økonomisk tap på 232 106 kroner. Det er også ubestridt at det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom dette tapet og det pretenderte ansvarsgrunnlaget. Lagmannsretten må ta stilling til om det foreligger ansvarsgrunnlag. For det tilfelle at det foreligger ansvar, må lagmannsretten også vurdere om ansvaret skal nedsettes under henvisning til skadelidtes medvirkning.

Deliktserstatning eller erstatning i kontraktsforhold

Lagmannsretten finner først grunn til å knytte noen bemerkninger til om erstatningskravet – og ansvarsgrunnlaget – skal vurderes etter reglene om deliktserstatning eller etter reglene om erstatning i kontraktsforhold.

Elvia fremmet for tingretten krav om erstatning etter deliktsansvaret, mens det for lagmannsretten er vist til kontraktsansvaret som et alternativt grunnlag. Ankemotpartene anfører at kravet som bygger på kontraktsrettslig grunnlag, er et nytt krav for lagmannsretten, jf. tvisteloven § 29-4. For det tilfelle at lagmannsretten kommer til at det ikke foreligger deliktsansvar, og i stedet tilkjenner Elvia erstatning på kontraktsrettslig grunnlag, vil konsekvensen være at ansvaret ikke dekkes under As forsikringsavtale med Fremtind Forsikring, slik at A blir ansvarlig alene.

Ved vurderingen av om det er tale om et deliktsansvar eller kontraktsansvar, finner lagmannsretten det relevant å se hen til forarbeider og praksis etter foreldelsesloven § 9. De særlige reglene om foreldelse av erstatningskrav etter denne bestemmelsen gjelder ikke krav som «springer ut av kontrakt», jf. siste ledd. Dette skal forstås slik at bestemmelsen gjelder alt erstatningsansvar som ikke bygger på kontrakt, jf. Ot.prp. nr. 38 (1977–1978) på side 61. Videre heter det på side 26 i proposisjonen:

Det må her understrekes at selv om det er inngått en avtale mellom skadevolder og skadelidte, behøver ikke dette medføre at erstatningskravet utspringer av kontrakt. Det er ikke noe til hinder for at alminnelige regler om ansvar for skadevolding ved rettsbrudd eller annet utvist forhold også kan anvendes på skadetilfelle hvor det foreligger kontrakt. Dette gjelder både skyldansvaret, arbeidsgiveransvaret, det ulovfestede objektive ansvar og ulike typer lovfestet objektive ansvar. En annen sak er at kontrakten kan ha betydning for om det i det enkelte tilfelle foreligger ansvar etter disse

regler. Etter tilhøva kan det foreligge ansvar for samme skade eller tap både på deliktmessig og kontraktmessig grunnlag.

I Rt-2000-679 vurderte Høyesterett om et erstatningskrav for uaktsom finansiell rådgivning var et krav som «springer ut av kontrakt», jf. foreldelsesloven § 9. Om dette heter det i dommen på side 690-691:

I dette tilfellet anser jeg at ankemotpartenes krav «springer ut av kontrakt» og således etter den uttrykkelige bestemmelsen i § 9 nr. 3, reguleres av § 3. Slik jeg vurderer nærværende sak, er det avtaleforholdet med banken som er grunnlaget for kravene. Riktignok må denne avtalen suppleres med bakgrunnsstoff om hva som er god og forsvarlig bankpraksis. Men dette har mest karakter av en utfylling av den inngåtte avtalen, jf. i denne retning også Simonsen: Prekontraktuelt ansvar (1997) side 431. Forholdet kan stille seg annerledes dersom vurderingen av medkontrahentens erstatningsbetingende atferd mer har karakter av å stå på egne ben – uavhengig av den inngåtte kontrakt.

I foreliggende sak mener lagmannsretten at selv om det eksisterer et kontraktsforhold mellom A og Elvia, er skadens tilknytning til kontraktsforholdet relativt svak. A skadet høyspentkabelen da han skulle sette opp et stativ i sin egen hage. At stativet skulle benyttes til strømuttak for elbil, kan i denne sammenheng ikke ha nevneverdig betydning. Den delen av Elvias anlegg som ble skadet, er ikke inne i hans bolig eller i umiddelbar tilknytning til denne, men et anlegg for fremføring av strøm til et større antall boliger. Etter lagmannsrettens syn har As skadevoldende atferd karakter av å stå på egne ben sett i forhold til As kontraktsforhold med Elvia om nettleie.

Samlet sett finner lagmannsretten det mest nærliggende å anse det fremsatte kravet som et erstatningskrav som ikke bygger på kontrakt. Dette vil ligge til grunn når lagmannsretten i det følgende vurderer om det foreligger ansvarsgrunnlag.

Som det pekes på i forarbeidene sitert over, kan det tenkes at det foreligger ansvar for samme skade både på deliktmessig og kontraktmessig grunnlag. Ettersom lagmannsretten nedenfor kommer til at foreligger ansvarsgrunnlag etter deliktsansvaret, settes spørsmålet imidlertid ikke på spissen. Lagmannsretten finner det av samme grunn ikke nødvendig å ta stilling til ankemotpartenes anførsel om at kravet som bygger på kontraktsansvar er et nytt krav på lagmannsretten og dermed må avvises, jf. tvisteloven § 29-4. Det vises til prinsippet i tvisteloven § 9-6 tredje ledd siste punktum.

Hvorvidt As skadeforvoldelse var erstatningsbetingende uaktsom

Når det gjelder de rettslige utgangspunktene for aktsomhetsvurderingen, slutter lagmannsretten seg til tingrettens redegjørelse på side 5-6 i dommen, der det heter:

I uaktsomhetsvurderingen er vurderingstemaet hva som er en forsvarlig handlemåte på det aktuelle livsområdet, og spørsmålet er om skadevolders opptreden er i strid med dette. I så fall må skadevolder både hatt mulighet og oppfordring til å handle annerledes.

Vurderingen består av flere elementer, som både knytter seg til risikoens skadeevne, risikoens synbarhet, de aktuelle handlingsalternativene og om handlingen er dagligdags eller krever særlig kompetanse. Vurderingen er objektiv i den forstand at det tas utgangspunkt i hva en vanlig forstandig person ville gjort i situasjonen. Dette innebærer dels at det ikke kreves en feilfri opptreden, men en opptreden i tråd med hva en vanlig forstand person ville gjort, og dels at subjektive forhold ved skadevolder havner i bakgrunnen.

Der det finnes skrevne atferdsnormer, eksempelvis lov og forskrift, som sier noe om hva som er en forsvarlig handlemåte i tilknytning til skadesituasjonen, vil dette være utgangspunktet for vurderingen. For at brudd på skriftlige handlenormer skal være relevant, kreves det normalt at handlenormen tar sikte på å verne interessen som er skadet og at opptreden i tråd med handlenormen ville gjort at skaden ble unngått. Selv om det er handlet i strid med en relevant skreven handlenorm, er det ingen automatikk i at normbruddet utløser erstatningsansvar, se Hagstrøm/Stenvik «Erstatningsrett» (2. utgave 2019) s. 96.

Uvitenskap om faktiske omstendigheter av betydning for skadeforløpet vil normalt medføre ansvarsfrihet med mindre skadevolder burde hatt slik kunnskap, eller burde skaffet slik kunnskap.

Det er skadelidte som må føre bevis at erstatningsvilkårene er oppfylt, herunder at det er sannsynlighetsovervekt for at skadevolder har vært uaktsom.

Elvia har anført at Tilknytningsavtalen får betydning for aktsomhetsvurderingen og har vist til følgende bestemmelser:

§ 3-7 Bruk av arbeidsmaskiner nær ledningsnett

Bruk av arbeidsredskaper nær, ved og under ledningsanlegg skal bare skje etter anvisning fra nettselskapet slik at ulykker og skader på personer, ledningsanlegg og annet materiell kan unngås. Ved bruk av anleggsredskaper nærmere høyspenningsanlegg enn 30 m, skal nettselskapet kontaktes så tidlig som mulig før arbeidet starter. Nettselskapet vil gi sikkerhetsrettledning og påvise minste sikre avstand til ledningsanlegg under arbeidet. Dersom sikringsarbeidet medfører urimelige merkostnader for nettselskapet kan nettselskapet kreve disse dekket av den som forestår arbeidet.

§ 3-8 Grunneiers/festers informasjonsplikt

Grunneier/fester har plikt til å underrette nettselskapet på forhånd når det skal foretas graving, oppfylling eller annen endring av terrenget, sprengning, veibygging, felling av trær eller andre arbeider som kan skade eller på annen måte ha betydning for nettselskaps distribusjonsnett. Underretning skal skje så tidlig at nødvendige tiltak kan iverksettes. Dersom tiltakene medfører urimelige merkostnader for nettselskapet kan nettselskapet kreve disse dekket av den som forestår arbeidet.

§ 3-9 Skade på nettselskapets eiendom

Nettselskapet kan kreve erstatning for skade en installasjonseier forårsaker på nettselskapets eiendom ved forsett eller uaktsomhet. Unnlatt varsling til nettselskapet i tilfeller som nevnt i § 3-7 og § 3-8, eller varsling så sent at nettselskapet ikke kan overholde rettledningsplikten, vil normalt betraktes som uaktsomhet.

Elvia har særlig vist til den siste setningen i § 3-9, der det presumeres at det foreligger uaktsomhet ved brudd på varslings- og informasjonsplikten etter de to foregående bestemmelsene. A godkjente standardvilkårene da han tegnet nettleieavtalen med Elvia i 2015.

Lagmannsretten kan ikke se at bestemmelsene i denne saken kan føre til et annet resultat enn det som uansett følger av alminnelige erstatningsrettslige regler. Nedenfor kommer lagmannsretten til at det foreligger ansvarsgrunnlag. Det blir da ikke nødvendig for lagmannsretten å ta stilling til om det i medhold av Tilknytningsavtalen gjelder en presumsjon for uaktsomhet ved manglende varsling, jf. § 3-9 andre punktum, eller om disse bestemmelsene gir grunnlag for å oppstille en strengere aktsomhetsnorm.

Etter dette går lagmannsretten over til den konkrete vurderingen av om A har opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt.

Det faktiske hendelsesforløpet i saken er i det alt vesentlige uomstridt. Det er redegjort for dette ovenfor på side 2.

Det er ikke bestridt at A hadde tilgjengelige handlingsalternativer som kunne ha avverget skaden dersom han hadde valgt disse. A kunne ha plassert stolpene med en annen innfesting for å unngå å risikere å skade det som måtte ligge nedgravd i grunnen. Han kunne ha benyttet kortere stolper og forankret dem ved graving og støping av fundament. Videre kunne A ha innhentet kabelpåvisning fra Elvia før han gikk i gang med arbeidet. Elvia utleverer kart og utfører kabelpåvisninger vederlagsfritt. Dersom A hadde gjort dette, ville han ha fått tilsendt informasjon om hvor høyspentkabelen lå. På bakgrunn av denne kunnskapen kunne han enten ha valgt en mer skånsom innfesting eller en annen plassering av elbil-ladestasjonen.

Etter lagmannsrettens syn taler både skadeevnen og synbarheten av denne med tyngde for at A har opptrådt ansvarsbetingende uaktsomt ved å unnlate å velge et annet handlingsalternativ.

Ved vurderingen av skadeevnens synbarhet for A, legger lagmannsretten til grunn at A er en alminnelig opplyst boligeier. Han har eiet og bodd i boligen i [adresse] siden 2015. Lagmannsretten er enig med ankemotpartene i at det ikke kan legges til grunn at As yrke som rørlegger tilsier at han innehar fagkunnskap om elektriske anlegg eller nedgravde kabler. A har imidlertid forklart at han i sitt arbeid har observert at kabler som forsyner boliger med strøm legges i bakken, og at slike kabler i en del tilfeller legges sammen med blant annet vann- og avløpsrør. Lagmannsretten er også enig med Elvia i at As arbeid som rørlegger tilsier at han må forutsettes å ha erfaring med å gjennomføre sikker jobbanalyse og iverksette forhåndstiltak mot risikoelementer i forkant av

arbeidsutførelser. A har også bekreftet at han forut for skadetidspunktet hadde hørt om kabelpåvisning, selv om dette ikke var noe han hadde erfaring med selv.

Skadeevnen må bedømmes ut fra at A valgte å banke ned en gjerdestolpe i metall ned i bakken. A har selv anslått lengden på stolpen til 1,5-1,8 meter. Han har også forklart at han stod oppå en bruske for å få tilstrekkelig kraft i slagene, og at han benyttet slegge. Lagmannsretten legger disse opplysningene til grunn. Det fremgår av bildene fra skadestedet, som ble tatt da Elvias mannskaper kom for å utbedre skaden, at stolpens plassering var relativt nær vegbanen; lagmannsretten finner det mest sannsynlig at avstanden til vegbanens asfaltkant var på mellom 1 og 2 meter. Asfaltkanten var godt synlig fra stedet der A arbeidet med gjerdestolpen.

A bor i en relativt tettbygd drabantby i Oslo. Det ligger mange nedgravde høyspentkabler i bakken. Slike kabler legges ofte langs eller under veier. Kabler, som knytter boliger og andre typer bygg og installasjoner til strømmettet, vil da ligge under bakken i tilknytning til dette. Dette mener lagmannsretten må anses som alminnelig kjent. Etter lagmannsrettens oppfatning burde A vite at strømkablene i tilknytning til den kommunale veien [adresse] kunne ligge nedgravd langs denne veien – altså utenfor selve veibanen, og ikke under den.

Videre er det ikke tilkoblet strøm i luftlinje til As bolig. Mye taler for at A var klar over at det måtte gå høyspentkabler i bakken, og at også fordelingslinjen til hans eget hus måtte være koblet til en høyspentkabel som lå i tilknytning til veien. Lagmannsretten finner det i alle fall klart at A burde forstått dette.

Selv om høyspentkabler er lagt på korrekt dybde og med forskriftsmessig beskyttelse (se nedenfor), vil en metallstolpe som slås ned i bakken, lett kunne ødelegge beskyttelsen og treffe selve strømkabelen. Dette medfører risiko for både alvorlige personskader, strømbrudd for Elvias kunder og kostnadskrevende utbedringsarbeider. Videre foreligger det en risiko på skader på andre typer nedgravde kabler, som tv- og fiberkabler. Som en alminnelig opplyst boligeier, mener lagmannsretten at A burde være klar over denne risikoen.

Når det gjelder de offentligrettslige kravene til plassering av denne typen høyspentkabler, bemerker lagmannsretten at det i forskrift om elektriske forsyningsanlegg § 4-4 kreves at kablene er «trygt plassert og forlagt». Det er gitt nærmere retningslinjer om nedgravde høyspentkabler i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps (DSB) veileder til forskriften (publisert i 2006). Her er det et blant annet fastsatt nærmere krav om hvilken dybde høyspentkabler skal legges på med jordoverdekning, og om «armering eller beskyttelsesskjerm av metall». Det kreves at kabelen legges på minst 0,4 eller 0,6 meters dybde, avhengig av hvilken øvrig beskyttelse som benyttes. Elvia har gjort gjeldende at den nedgravde høyspentkabelen er lagt i samsvar med gjeldende forskriftskrav. Lagmannsretten er enig i dette. Ut fra de fremlagte bildene og As forklaring finner lagmannsretten det sannsynliggjort at den skadde kabelen i hvert fall ikke lå nedgravd på lavere dybde enn om lag 0,6 meter. Selv om A ikke kjente til hvilke forskriftsmessige krav som gjelder for nedgravde kabler, finner lagmannsretten det klart at A burde forstå at høyspentkabler og annen type infrastruktur som fiber- og telefonkabler kunne ligge nedgravd på en slik dybde.

Det er på det rene at det befant seg et strømfordelingsskap på motsatt side av veien i forhold til skadestedet. Fra dette strømfordelingsskapet gikk det en tydelig forsenkning eller forhøyning i asfalten i retning skadestedet, og videre i retning As bolig. Det er fremlagt ulike bilder fra Google Maps og fra Elvias skadestedsbefaring som viser dette. Under bevisførselen har det fremkommet at tilkoblingskabelen til As bolig gikk akkurat her, og nært inntil skadestedet. A har forklart at han kjente til strømfordelingsskapet og en tilstøtende forhøyning i veien, men at han oppfattet at dette var noen meter lenger opp i veien. Ut fra de fremlagte bildene er det noe uklart for lagmannsretten hvor tydelig man kunne se at forsenkningen i veien lå i ganske rett linje fra stedet der A plasserte stolpen, på skadetidspunktet 23. desember 2020. Lagmannsretten mener likevel at As kjennskap til strømfordelingsboksen, som lå på motsatt side av veien i forhold til skadestedet, tilsier at A burde ha vært årvåken for at det kunne ligge nedgravd høyspentkabler også på hans side av veien. For ordens skyld bemerkes likevel at dette momentet ikke er utslagsgivende for lagmannsrettens vurdering.

Elvia har videre gjort gjeldende at A brøt vegloven og tilhørende forskrift under henvisning til at A etablerte «leidning», «leidning av alle slag» og/eller «feste for leidning» nærmere enn tre meter fra veikanten, uten å innhente tillatelse fra veivesenet, jf. lovens § 32. Det er på det rene at A var i ferd med å etablere «feste for leidning» mindre enn 3 meter fra veikanten. Lagmannsretten er imidlertid enig med ankemotpartene i at As handling fremstår som noe perifer i forhold til veglovens forbud. Derfor er heller ikke dette momentet utslagsgivende for lagmannsrettens aktsomhetsvurdering. Lagmannsretten finner det heller ikke sannsynliggjort

at tiltaket krevde dispensasjon fra reguleringsplanen eller var søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven.

Det er på det rene at A foretok enkelte forundersøkelser før han igangsatte arbeidet, ved at han hadde kontakt med sameiets styre og elektrikerer som skulle installere ladestasjonen. Dette er det redegjort for i saksfremstillingen ovenfor. Det er imidlertid ingen holdepunkter for at A forsøkte å høre med noen av disse om det var nedgravde kabler i området, eller om dette var noe han burde finne ut av.

Samlet sett mener lagmannsretten at As skadevoldende handling hadde betydelig skadeevne, og at denne skadeevnen klart må anses som synbar for A. Saksforholdet fremstår som et noe annet enn i LF-2007-18629, som tingretten og ankemotpartene har vist til. A slo en metallstolpe mer enn en halv meter ned i bakken med stor kraft i 1-2 meters avstand fra en kommunal vei og i tettbygd strøk. Som vist over, hadde A en klar oppfordring til å ta i betraktning muligheten for at det kunne ligge nedgravd høyspentkabler eller annen infrastruktur på dette stedet, som kunne bli skadet av en slik metallstolpe. En forsvarlig handlemåte i denne situasjonen ville ha vært å enten få utført kabelpåvisning før han satte i gang med arbeidet, eller i alle fall å velge en annen innfestingsmetode. A hadde etter lagmannsrettens syn både anledning og oppfordring til å handle annerledes.

Lagmannsrettens konklusjon er på denne bakgrunn at As handling var erstatningsbetingende uaktsom. Det foreligger dermed ansvarsgrunnlag.

Årsakssammenhengen og det økonomiske tapet er ikke bestridt. Følgelig har Elvia i utgangspunktet krav på full erstatning på 232 106 kroner fra A og Fremtind Forsikring. Forsinkelsesrentekravet er heller ikke bestridt.

Medvirkning

Ankemotpartene gjør gjeldende at erstatningen må reduseres under henvisning til Elvias medvirkning. Lagmannsretten kan ikke se at det er mangler ved merkingen eller sikringen av den nedgravde høyspentkabelen. Som redegjort for over, er forskriftens minstekrav oppfylt, og plasseringen fremstår ikke som uforsvarlig. Det er ikke påvist noe krav om merking av denne typen nedgravde kabler. Det er ikke redegjort for noe rettslig grunnlag som tilsier at Elvia ikke hadde rett til å legge kabelen der den lå.

Etter lagmannsrettens vurdering har Elvia ikke medvirket til skaden ved egen skyld, og Elvia har heller ikke i rimelig utstrekning latt være å fjerne eller minske risikoen for skade, jf. skadeserstatningsloven § 5 nr. 1 og nr. 2. Det er da ikke grunnlag for å redusere erstatningsansvaret under henvisning til denne bestemmelsen.

Sakskostnader

Elvia AS har vunnet ankesaken og har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 krav på full erstatning for sine sakskostnader fra ankemotpartene. Lagmannsretten kan ikke se at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig at ankemotpartene fritas for kostnadsansvaret etter § 20-2 tredje ledd.

For utgifter til advokatbistand krever Elvia i henhold til fremlagt kostnadsoppgave erstattet 302 324,50 kroner for 162,25 timers bistand. Den gjennomsnittlige timeprisen, slik kravet er fremsatt, er på 1 863 kroner. I kostnadsoppgaven er det imidlertid også opplyst at arbeidet er utført til timesatser på henholdsvis 2 250 kroner for advokatfullmelktig Tonholt og 3 600 kroner for advokat Trondal. Dersom disse timeprisene legges til grunn, skulle det fremsatte kravet ha vært høyere enn angitt. Dette avviket er imidlertid uten betydning for lagmannsrettens vurdering av sakskostnadskravet, ettersom kravet etter lagmannsrettens vurdering uansett vesentlig overstiger det som kan kreves dekket etter tvisteloven § 20-5.

Full erstatning for sakskostnader skal dekke alle partens «nødvendige kostnader» ved saken, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum. Ved vurderingen av om kostnadene har vært nødvendige, legges det etter andre punktum vekt på om det «ut fra betydningen av saken har vært rimelig å pådra dem». I tvister om økonomiske verdier tas utgangspunkt i tvistegjenstandens verdi, men det må også sees hen til betydningen av saken utenfor dette, jf. HR-2023-1268-U avsnitt 20.

Saken har et oversiktlig faktum og tvistetema og krever ikke juridisk spesialkompetanse. Tvistesummen i saken tilsier varsomhet med å pådra for store utgifter i saken. Det er krevet salær for 26,25 timers arbeid frem til

inngivelse av anke og for 130 timers arbeid for ytterligere saksforberedelse. Dette går langt ut over det som er forsvarlig å pådra i en sak av denne karakter.

Lagmannsretten finner at nødvendige kostnader til prosessfullmektigens arbeid med saken utgjør 100 000 kroner. Lagmannsretten tar da i betraktning at det har vært noen ytterligere prosesskriv i saken etter anketilsvaret, og at saken kan sees å ha en viss prinsipiell betydning.

Etter dette tilkjennes Elvia erstatning for påløpt advokatsalær med 100 000 kroner. Det kreves ikke merverdiavgift. I tillegg kommer rettsgebyret for anken. Dette utgjør 29 832 kroner (24 ganger rettsgebyret, jf. rettsgebyrloven § 8 første ledd tredje punktum jf. åttende ledd andre punktum).

Ettersom det fremsatte kravet om sakskostnader klart overstiger det som synes nødvendig i saken, skal lagmannsretten gjøre Elvia oppmerksom på deres adgang til å be om at lagmannsretten fastsetter prosessfullmektigens godtgjørelse, jf. tvisteloven § 3-8 tredje ledd. Slik begjæring må fremmes for Borgarting lagmannsrett innen én måned etter forkynnelse av denne dommen.

Ved fastsettelse av sakskostnader for tingretten legger lagmannsretten sitt resultat til grunn, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd. Elvia har vunnet saken også for tingretten. For tingretten ble saken behandlet etter reglene om småkravsprosess i tvisteloven kapittel 10, og partene er enige om at det ikke er grunnlag for å gjøre unntak fra § 10-5 andre ledd, jf. tredje ledd. Elvia krever erstattet 44 175 kroner, som tilsvarer 20 prosent av tvistesummen, i samsvar med lovens øvre begrensning. Kravet anses rimelig og nødvendig, og tas til følge. I tillegg kommer rettsgebyr med 4 350 kroner.

Etter dette tilkjennes Elvia erstatning for sakskostnader i lagmannsretten med 129 832 kroner og 48 525 kroner for tingretten. A og Fremtind Forsikring holdes solidarisk ansvarlig for sakskostnadene, jf. tvisteloven § 20-6 andre ledd første punktum.

Det er ikke krevet sakskostnader for behandlingen i forliksrådet.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. Fremtind Forsikring AS og A dømmes in solidum til innen to uker fra dommens forkynnelse å betale erstatning til Elvia AS med 232 106 – tohundreogtrettitotusenett hundreogseks – kroner, med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet for Fremtind Forsikring AS fra 13. oktober 2022 og for A fra 21. desember 2022, frem til betaling skjer.
2. Fremtind Forsikring AS og A dømmes in solidum til å betale sakskostnader for tingretten til Elvia AS med 48 525 – førtiåttetusenfemhundreogtjuefem – kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.
3. Fremtind Forsikring AS og A dømmes in solidum til å betale sakskostnader for lagmannsretten til Elvia AS med 129 832 – etthundreogtjuenitusenåttehundreogtrettito – kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.